

verplicht domein	onderwerp	A. wat moeten we doen en/of wat hebben we al o.g.v. Wet en BOFT	B. wat moeten we nog o.v.g. Wet en BOFT	C. ambitie
A. Bestuur	beleid	taalbeleid hebben	integraal taalbeleid hebben	1. profileren als Friese gemeente op 5 terreinen (big five): 1.1. sport: schaatsen 1.2 cultuur: fierder mei frysk 1.3 bedrijfsleven: lokale productie en verkoop 1.4 Fries op het gemeentehuis: met Fries een streepje voor 1.5 sociaal domein: mienskip is ook Fries mogen praten 2. ondertekenen intentieverklaring met provincie om zoveel mogelijk Fries te gebruiken bij onderlinge verkeer 3. interne werkgroep Fries instellen (incl. raadsleden) t.b.v. uitvoering en evaluatie integraal taalbeleid
		verordening vaststellen	nieuwe verordening vaststellen	
		ambtenaar Fries hebben		
			proefprojecten ter verbetering positie Fries	
	intern		cursussen Fries aan medewerkers aanbieden 'omtinkers' Fries voor taalvragen medewerkers aanwijzen	4. incompany cursus Fries, ook voor raadsleden en collegeleden 5. bij vacatures passieve beheersing Fries als pré of als eis (afhankelijk van functie) 6. pro-actief gebruik van Fries in memo's en adviezen
			hulpmiddelen (woordenboek, digitale taalhulp) aan medewerkers aanbieden	
			Fries in personeelsbeleid opnemen (kwaliteitseisen medewerkers)	
	klantcontacten	Fries passief beheersen door baliemedewerkers	in het Fries telefoon aannemen en burgers welkom heten bij balie	7. friestalige stukken dubbeltalig archiveren 8. het praten van Fries door bezoekers en bellers stimuleren
			klachten volledig in het Fries afhandelen (als die in het Fries wordt ingediend)	
	huwelijk	huwelijks toespraken op verzoek in het Fries houden	Babsen voorzien van hulpmiddelen (voorbeeldteksten) Fries	9. bij aanstellen nieuwe Babsen aandacht voor Fries (minimaal aantal Babsen dat Fries spreekt vaststellen)
	raadsvergadering	ook Fries als voertaal gebruiken		10. pro-actief gebruik van Fries in raadsvoorstellen (behalve indien deze alg.verbindende voorschriften of beleidsregels bevatten)
		wat in het Fries is gezegd, wordt in het Fries genotuleerd		
	communicatie	in Fries corresponderen (volgend taalbeleid)	Fries praten bij overleggen indien alle aanwezigen Fries verstaan	11. pro-actief gebruik van Fries in correspondentie wanneer geadresseerde Fries kan lezen 12. persberichten en nieuws op eigen website afhankelijk van onderwerp (ook) in het Fries 13. pro-actief gebruik van Fries op social media 14. interessante informatie m.b.t. Fries en historie in gemeente op website (dubbeltalig)
		sociale media: volgend taalbeleid		
	openbare ruimte		er mogen friestalige straatnamen worden vastgesteld?	
			onder de nederlandtalige plaatsnaam staat op de plaatsnaamborden ook de plaatsnaam in het Fries	
	voorlichting	jonge ouders ontvangen bij balie 'taaltaske' van de provincie Fryslân	nieuwe inwoners krijgen voorlichting over Fries en de meertalige situatie	

B. Onderwijs	beleid		Fries en meertaligheid is aandachtspunt in het lokaal onderwijsbeleid De gemeente faciliteert/stimuleert de doorgaande leerling Fries/meertaligheid	15. Fries is vast agendapunt tijdens periodiek overleg met scholen
	voorschoolse periode	het Tomkeproject ontvangt subsidie (o.g.v. aantal inwoners)	Er is aandacht voor Fries/meertaligheid bij de vergunningverlening kinderdagverblijven	16. kwaliteitseisen Fries opnemen in Omvormingsplan/harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen
		enkele peuterspeelzalen em kinderdagverblijven maken gebruik van het Tomke-materiaal	Er zijn kwaliteitseisen voor de leiding van kinderdagverblijven op het terrein van het Fries	
			Het Fries/meertaligheid wordt gestimuleerd op peuterspeelzalen	
			Er zijn kwaliteitseisen voor de leiding van peuterspeelzalen op het terrein van het Fries	
			Het gebruik van de Sânglêsrige wordt gestimuleerd	
			Het gebruik van het Tomke-materiaal wordt gestimuleerd	
			Een goede aansluiting van de taalontwikkeling ook voor Fries/meertaligheid tussen voorschoolse periode en primair onderwijs wordt gestimuleerd	
	primair onderwijs		Fries wordt als vak gegeven Fries lesmateriaal wordt gestimuleerd	17. Fries als vak geven stimuleren 18. volwaardig taalbeleid i.s.m. het Centrum Meertaligheid van Cedin stimuleren 19. bijscholing Fries voor leerkrachten stimuleren
	voortgezet onderwijs		Fries wordt als vak gegeven	20. stimuleren gebruik maken van provinciale Subsieregeling hiervoor 21. volwaardig taalbeleid i.s.m. het Centrum Meertaligheid van Cedin stimuleren 22. bijscholing Fries voor leerkrachten stimuleren
	volwassenen onderwijs	de AFUK ontvangt subsidie voor taalcursussen voor inwoners	het volgen van cursussen Fries voor inwoners wordt gestimuleerd	
C. Cultuur	beleid		in overleggen met instellingen is er aandacht voor Fries	23. in kader van KH2018 profileren als Friese gemeente 24. het stimuleren van aandacht voor Fries en Frieseigene in overleggen met instellingen, verenigingn, dorpsbelangen, enzovoort 25. het stimuleren van meer Friestalig aanbod en meer in het Fries communiceren aanbieders middels het opnemen hiervan in cultuurbeleid en evenementenbeleid 26 stimuleringsprijs voor beste/meeste gebruik Fries voor organisaties/verenigingen.
	personeel		er worden cursussen Fries aangeboden aan/gesubsidieerd voor personeel in de culturele sector	
D. Media	beleid			27. cursussen Fries aanbieden aan redacties van dorpskranten, media van (sport)verenigingen, enzovoort.

E. Bedrijfsleven	beleid		in overleggen met bedrijven is er aandacht voor het Fries	28. stimuleren gebruik Fries door werknemers bedrijven
			bij recreatieve of toeristische planvorming wordt rekening gehouden met de 'sense of place'.	zie 23. in kader van KH2018 profileren als Friese gemeente
F. Gezondheidszorg en welzijn	beleid	bij aanbestedingen/inkoop in het sociaal domein is er aandacht voor het Fries (passieve beheersing)	in overleggen met instellingen binnen sociaal domein is er aandacht voor het Fries	29. pro-actief gebruik Fries in overleggen met instellingen stimuleren
				30. pro-actief gebruik Fries in formele mondelinge contacten tussen zorg-/hulpverleners/welzijnswerkers en inwoners stimuleren (b.v. in Taalactieplan Bibliotheek en Caleidoscoop)
				31. stimuleren van gebruik website 'Dat wie doe sa' binnen ouderenzorg